

بین قانون حمایت خانواده و
قانون مجازات عمومی و قانون مدنی

پژوهشکاه علوم انسانی و مطالعات مریمی

در قانون مجازات عمومی در قسمت جرائم برضد عفت (مواد ۲۰۷ بی بعد) منصوص است که اگر مردی مرتکب هتك ناموس و یا از الله بکارت و یا عمل منافي عفت بازنی یا دختری بشود قابل تعقیب و مجازات خواهد بود و در ماده ۲۷۷ همان قانون نیز مصرح است که این جرائم با گذشت شاکی خصوصی موقوف التعقیب و در تبصره ذیل ماده ۸ قانون دادرسی کیفری نیز تصریح شده که جرائمی که با گذشت مدعی خصوصی موقوف می شود بعداز صدور حکم قطعی نیز اجرای حکم درباره محکوم بلحاظ گذشت موقوف آثار حکم مرفوع میگردد.

در قانون حمایت خانواده در شق ۵ از ماده ۱۱ متذکر گردیده در صورتی که هر یک از زوجین در اثر ارتکاب جرمی که مغایر حیثیت خانوادگی و شئون طرف دیگر باشد بحکم قطعی در دادگاه محکوم شود و در شق ۳ همان ماده نوشته است اگر زوج بدون رضایت زوجه همسر دیگری اختیار کند و در هر دو مورد بالا برای زوجه اجازه مراجعت به حاکم دادگاه در تحصیل گواهی عدم سازش برای وقوع امر طلاق را داده است. و در ماده ۱۴ همان قانون مینویسد اگر مرد بخواهد باداشتن زن همسر دیگری اختیار نماید باید از دادگاه تحصیل اجازه کند . . . الخ

و در ماده ۱۱۳۳ قانون مدنی صراحت دارد که مرد میتواند هر وقت بخواهد زن خود را طلاق دهد - کماین ماده و موارد دیگر مربوط به خانواده و تکالیف زوجین و اولاد و نسب و غیره در ماده ۱ قانون حمایت خانواده نیز مورد قبول و تائید واقع شده است اینک با تشریح مواد مذکور در بالا جهات افتراق و تضاد این قوانین بشرح زیر توضیح داده میشود .

- ۱ - اگر در حال حاضر مرد زن داری هر تکب یکی از اعمال مندرج در مواد ۲۰۷ بعده قانون مجازات عمومی بشود و مثلا از دختری از الله بکارت نماید و اولیاء دختر بشرط ازدواج مرتكب با دختر آنها رضایت بدنهند و مرتكب هم با این امر موافقت نموده باشد ولی بنیه هالی مرد و یا جرای عدالت منظور نظر قانونگذار در ذیل ماده ۱۴ قانون حمایت خانواده در نظر دادگاه ثابت و محرز نشده تکلیف دادگاه چیست . اینجا از یک طرف بدستور لض صریح قانون مجازات عمومی و نظر کلی قانون - گذار و علمای علم حقوق واز نظر شرعی در این قبیل موارد برای آنکه دامان عفت خانواده ها مصون از تعرض همگانی قرار گیرد و حرمت خانوادگی محفوظ باشد شرع و عرف هردو دستور داده اند در صورت گذشت شاکی موضوع مختومه تلقی شود از طرف دیگر مقررات مندرج در مواد ۱۱ و ۱۴ قانون حمایت خانواده مانع و رادع این امر خواهد بود .

یا اگر فرض کنیم بنیه مالی مرتكب بالا خوب نباشد و دادگاه هم از نظر اجرای عدالت موضوع را احراز نموده باشد ولی زن اول این مرد رضایت بازدواج ثانوی بدهد تکلیف چیست.

۲ - مردی باداشتن عیال دیگر بدادگاه مراجعت و تقاضا دارد با اجازه داده شود باداشتن همسر عیال دیگری برای مدت معینی بگیرد بعارت آخری عیال دوم رامتعه کند آیا در اینمورد تحصیل اجازه مزن اول شرط است یانه و آیا اصولاً با توجه به فلسفه وضعی قانون حمایت خانواده که حمایت بیشتر از خانواده ها و مخصوصاً رعایت حال زنان و در معنی و نفس الامر این قانون خواسته است تلویح حا از تعدد زوجات به طریقی که باشد دائم یا منقطع جلوگیری کرده باشد و بعلاوه از وقوع طلاقهای خلق الساعه و بدعناوین بیجهت آنها از ناحیه مردان و باعتبار ماده ۱۱۳۳ قانون مدنی که مرد را مطلق العنان در اینمورد نموده است جلوگیری و برای زنان هم در اینگونه موارد حقیقی قائل و آزادی بیشتری در تعیین سرنوشت آنها داده باشد آیا تکلیف دادگاه در اینمورد چیست و دادگاه میتواند با اجازه ماده ۱۴ قانون حمایت خانواده اجازه گرفتن همسر دوم را بدهد یانه .

حال اگر فرض کنیم در موضوع از الله بکارت ویا هتک ناموس و غیره موضوع گذشت مدعی خصوصی که به شرط ازدواج با مجنی علیها تحصیل شده بموجب تبصره یا ماده واحده ای تصویب شود که در اینگونه موارد رضایت عیال دیگر متهم نیاز از شروط لازم خواهد بود و اگر همسر مرد جنایتکار حاضر به ازدواج همسرش باطنفل مجنی علیها نشود مشارالیه مصون از تعقیب و مجازات نخواهد بود که در اینجا این فرض پیش می آید که اگر مرتكب قبل تعقیب و بالنتیجه مجازات شود بر اثر رقتن بزندان عائله اولی او سرگردان و بدون نان آور خواهد شد و تکلیف آنها چیست .

و اینجاست که تعارض بین قوانین مدنی و جزائی بنجو احسن پیش می آید اگر هم زن رضایت بدهد که با دست خود همسر دیگری برای شوهرش تهیه دیده است و نقض

غرض قانونی شده است از طرف دیگر دختر ییگنایی که مورد اغاوا و هوی و هوس مرد شیاد و بی ایمانی قرار گرفته چه گناهی داشته که بایستی دامن عقش تا ابد لکه دار شود و چه بسا این گونه افراد دست بخود کشی و ترک دنیا بزنند و با آنکه اولیاء آنها حاضر نباشند با گرفتن مال و منال دنیوی از شکایت صرف نظر کنند و تنها با ازدواج دختر خود آنهم برای تبری از حرف مردم و جلوگیری از هتك حرمت و حیثیت خانواده خود با این امر موافقت نمایند و چه بسا که چنین دخترانی بر اثر بی توجهی قانون با آنها وعدم حمایت از آنها مرتكب فحشا و اعمال پلید دیگری که جامعه را ملکوک و شرمنده سازد بشوند آیا مسئول این امور کیست و تکلیف قانونی چیست.

موضوع دیگر اگر مردی باداشتن عیال او هم و یا چهار همسر مرتكب اعمال منافي عفت شود تکلیف رضایت همسران این مرد برای ازدواج همسرشان بامجنبی علیها چیست. آیا همگی باید رضایت بدند یا نه آیا اگر مرد چهار زنه مرتكب چنین عملی شد و فرض کنیم هر چهار عیال او هم که عیال دائمی میباشد و مطابق قانون شرع و عرف تاحال مجاز از داشتن چهار همسر بوده با ازدواج شوهر خود با طفل مجنبی علیها وبالحاظ آنکه مشارالیه بزندان فرود بالنتیجه آنها واولادان آنها سرگردان و بلا تکلیف و بدون نان آور نشوند موافقت نمودند آیا وضع زن پنجم چه صورتی خواهد داشت اینجا که دیگر حسب دستور شرع و عرف اجازه داشتن زن پنجم بطور دائم نمیشود بچنین فردی داد و ناگزیر بایستی زن پنجم را صیغه ویا بعبارت دیگر عقد غیر دائم کند باز در این مورد فروضی پیش میآید از جمله اینکه پدر طفل مجنبی علیها حاضر نباشد دخترش را صیغه کنند و یا مرد مرتكب حاضر نشود هیچیک از زوجه های قبلی خود را مطلقه سازد و یا آنکه اصولا بردادگاه حسن معاشرت و اجرای عدالت و تمکن مالی او واضح و ثابت نشود تکلیف چیست.

موضوع دیگر - مردی باداشتن عیال بعلت آنکه صاحب اولاد نمیشود با مراراجعه بهیزشک گواهی شده که علت نداشتن اولاد از زن او است و اگر عیال دیگری بگیرد

صاحب اولاد خواهد شد لکن عیال اول او رضایت به گرفتن زن دیگر نمیدهد اصول مقرر در ماده ۱۴ قانون حمایت خانواده هم بر دادگاه احراز نمیشود و در نتیجه دادگاه نمیتواند در اینمورد هم حکم بدهد آیا بعلت نقص قانون این مرد بایستی آبر بماند و بغلت عدم رضایت عیال او لش صاحب اولاد نشود و بالنتیجه نسل اوقطع شود که در اینمورد هم بایستی موضعین زانون چاره‌ای بیندیشند و بدادگاهها اختیار بیشتری بدهند که هر کجا مصلحت افراد و جامعه اقتضا کند بدون جلب رضایت طرفین اقدام قانونی مبذول دارند. نکته آخری اینکه اگر طرفین و مخصوصاً مرد بعللی غیر از علل هشروحه در قانون حمایت خانواده و یا قانون مدنی و صرفاً باستناد حق قانونی مندرج در ماده ۱۱۳۳ قانون مدنی بخواهد از حق خود استفاده نماید و عیالش را مطلعه سازد و درقبال پرسش دادگاه باینکه چرا میخواهد مباردت بچنین کاری بنماید معاذیر غیر موجهی اقامه و ایراد نماید مثلاً بگوید عیال من مرا درک نمیکند و یا زن این حرف را بزند و یا آنکه مرد بگوید چون عیالم طرز معاشرت و آداب آنرا نمیداند و یا مردی بعلت آنکه عیالش هر تبا آدامس میجود و هر چه باو میگوید اینعمل را ترک کند فائده ندارد و یا ایرادها و اشکالاتی که همه روزه در روزنامه منعکس میگردد و یعنی زوجین متدائل است و دامنه آنها بدادگاهها نیز کشانیده میشود تکلیف دادگاه چیست.

آیا زن و شوهر را اجبار به ادامه زناشوئی نمایند و آیا امکان دارد چنین زوجی باحسن معاشرت بادامه زناشوئی پردازند و آیا میتوان احد از زوجین را ملزم و مکلف بدامنه زناشوئی برخلاف میل و رضای خود نمود و آیا با تصریح قانون میتوان مرد را از دادن طلاق ممنوع ساخت اینها مشکلاتی است که در ضمن اجرای قانون حمایت خانواده محاکم را با مشکلاتی روپرور کرده و راه چاره‌ای هم در قانون پیش‌بینی نشده است و بعقیده نگارنده بایستی هرچه زودتر کمیسیونی زیر نظر مطلعین بامور قضائی و حقوقی تشکیل و با کسب نظر افراد بصیر و صاحب نظر در رفع ابهامات موجود اقدام و تکلیف محاکم را روشن نمایند.